

Stöd vid införande av Individuell patientöversikt (IPÖ)

Att komma i gång med arbetet att införa och implementera IPÖ i vårdverksamheten

2023-03-01

Versionshantering

Datum	Förändring
2021-04-21	Första version
2022-05-13	Revidering efter release 9 (där bland annat IPÖ patientvy samt Utökad biverkningsrapportering – registrering till Läkemedelsverket, ingick)
2023-03-01	Uppdatering av länkar. Text om kvalitetssäkring.

Innehållsförteckning

Kort introduktion	1
Om IPÖ.....	1
Om förändringsarbete och verksamhetsutveckling	2
Steg för att komma i gång med IPÖ.....	2
Ansök om användarkonto och börja använda IPÖ	2
Borttagande av behörighet	2
Logga in i IPÖ.....	3
Tillse att uthopp mellan patientens journal och IPÖ fungerar	3
Tillse att registrering av läkemedel kan synkroniseras i vårdverksamheten	3
Tillse att registrering och rapportering av läkemedelsbiverkningar till Läkemedelsverket kan synkroniseras i verksamheten	3
Planera användning av PROM-enkäter i IPÖ	4
Bilda en arbetsgrupp, tydliggör uppdrag och roller	4
Kvalitetssäkring av klinikkens data	5
Implementeringstips vid införande av IPÖ	5
Kartlägg vårdverksamheten.....	5
Syfte med införande av IPÖ.....	6
Målsättning med att införa IPÖ	6
Sätt upp delmål.....	6
Planera, testa, utvärdera och justera införandeprocessen	6
Mallar för arbetsordning.....	6
Kommunicera utifrån medarbetarnas perspektiv	7
Se över den digitala arbetsmiljön.....	7
Utbildning.....	7
Förvaltning efter implementering	7
Plan för implementering av IPÖ.....	8

Stöd vid införande av Individuell patientöversikt – att komma i gång

Kort introduktion

Om IPÖ

Individuell patientöversikt (IPÖ) är ett nationellt IT-stöd i cancervården, avsedd att användas tillsammans med patientjournalen i samband med vårdens kontakt med patienten och ge en snabb överblick av patientens sjukdoms- och behandlingshistorik (specifikt för cancerbehandlingen) och situation. IPÖ kan alltså användas som beslutsunderlag, men är ett komplement till, och får inte ersätta, patientjournalen.

IPÖ samlar strukturerade uppgifter om patientens sjukdomshistoria, sjukdomsstatus, laboratoriedata, undersökningar, behandlingar, biverkningar, symtom och livskvalitet. Informationen sammanställs och visualiseras på ett överskådligt sätt och används för uppföljning av patienten. Vårdverksamheten kan också använda IPÖ för att få sammanställd statistik om verksamhetens patienter. Vanlig användning av IPÖ är i förberedelse och under möte med patient. Ett annat exempel är för att sammanställa och visa information inför och under MDK eller interna konferenser.

Genom funktionen IPÖ patientvy kan vårdgivaren, om patienten vill, ge patienten möjlighet att se sin IPÖ hemifrån via 1177.se. Instruktioner för IPÖ patientvy återfinns i respektive diagnosmanual.

IPÖ finns tekniskt på den nationella INCA-plattformen (används även som teknisk plattform för alla nationella kvalitetsregister inom cancervården) och kan därför nås av alla vårdgivare, oavsett vilket journalsystem som används. Att ansluta till IPÖ är kostnadsfritt.

Data från IPÖ kan även överföras till diagnosens nationella kvalitetsregister, där data kan ge underlag för utveckling och forskning om vård och behandling på lokal, sjukvårdsregional och nationell nivå.

Data i IPÖ kan delas mellan olika vårdgivare förutsatt att patienten har lämnat sitt samtycke till sammanhållen journalföring. Detta innebär att man inte behöver flytta patienternas data mellan behandlande sjukhus i systemet utan att alla som har en vårdrelation till patienten både kan se tidigare registrerad information samt fylla på med nya uppgifter.

IPÖ är utformad som en generisk modell, men har anpassats för specifika diagnosers olika behov.

För mer information om IPÖ och om de diagnosspecifika IPÖ: [Individuell patientöversikt \(IPÖ\) i cancervården - RCC \(cancercentrum.se\)](#), där även aktuell manual för respektive diagnos återfinns.

Om förändringsarbete och verksamhetsutveckling

Implementering av IPÖ i verksamheten innebär att ett kunskapsstöd införs som är användbart för flera olika delar i verksamheten. På cancercentrum.se finns filmer där patient, läkare och verksamhetschef beskriver nyttan med systemet - sett ur deras olika perspektiv. [Röster om Individuell patientöversikt i cancervården - RCC \(cancercentrum.se\)](#)

För att komma i gång med, samt etablera ett bra arbetssätt kring IPÖ och för att få till en hållbar arbetsstruktur och maximal nytta av IPÖ, rekommenderas att vid implementeringen av IPÖ använda den kunskap som finns kring förändringsarbete, verksamhetsutveckling och implementering. Några förslag:

Om verksamheten eller sjukhuset har resurser för stöd av verksamhetsutveckling (verksamhetsutvecklare) rekommenderas att kontakt tas för att få stöd i planering, genomförande och uppföljning av implementering av IPÖ.

På Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) webbsidor *Utveckling av verksamhet, Hälsa, Sjukvård* kan du läsa mer om metoder och verktyg för verksamhetsutveckling. [Metoder, verktyg, stöd | SKR](#)

På Socialstyrelsens webbsidor om utveckling av verksamhet kan du läsa mer om implementering: [Om implementering av evidensbaserad praktik - Socialstyrelsen](#)

Steg för att komma i gång med IPÖ

Ansök om användarkonto och börja använda IPÖ

Den som använder IPÖ ska vara registrerad i INCA-systemet som ”Inrapportör” med ett användarkonto, dvs. ett användarnamn, SITHS-kort/Yubikey samt med placering på en inrapporterande enhet, dvs. sjukhus och vårdverksamhet/mottagning.

Användarkonto erhålls av Regionalt cancercentrum i den sjukvårdsregion du arbetar i. Vid arbete inom **flera** vårdverksamheter krävs behörighet för varje verksamhet. Information angående ansökan om användarkonto hittar du på:

[Om inloggning till INCA för webbinrapportering - RCC \(cancercentrum.se\)](#)

Direktlänkar till ansökningsblanketterna:

[Ansökan om användarkonto för INCA \(cancercentrum.se\)](#)

[Bilaga till ansökan om INCA-konto - flera användare \(cancercentrum.se\)](#)

Här finns också utbildningsmaterial och allmän information om INCA:

[Utbildningsmaterial - RCC \(cancercentrum.se\)](#)

Borttagande av behörighet

I samband med ansökan av behörighet till IPÖ, rekommenderas även att verksamheten inkluderar INCA- och IPÖ- behörighet, i verksamhetens rutiner för borttagande av behörigheter, när personal avslutar sin anställning.

Om användaren avslutar sin anställning i verksamheten, ansvarar verksamheten för att användarens behörighet inaktiveras.

Logga in i IPÖ

- Logga in på: [INCA - Logga in på Inca-plattformen \(incanet.se\)](https://incanet.se)
- Inställningar
 - Organisation: OC
 - Roll: Inrapportör
 - Placering: Välj din klinik
 - Register: Individuell patientöversikt
- Kryssa i rutan för **Spara inställningar** för lättare framtida inloggning.
 - Välj/ändra diagnos: Välj aktuell diagnos.

Ange personnummer på önskad patient. Om patienten redan är ”aktiverad” på din klinik finns hen under ”Registrerade patienter”.

Här finns information om olika inloggningsmetoder med SIHTS kort: [manual-mobilt-sihts-eid.pdf \(cancercentrum.se\)](#)

Tillse att uthopp mellan patientens journal och IPÖ fungerar

INCA direkthinloggning är en lösning för att från andra system direkt öppna upp vissa sidor eller formulär i INCA. Detta innebär att patientens personnummer följer med från öppen patientjournal till IPÖ förutsatt att patienten finns registrerad sedan tidigare i IPÖ. Denna funktion behöver konfigureras i respektive externt system och utföras av en systemadministratör. Här finns instruktioner: [Microsoft Word - Instruktion för användande av INCA Direkthinloggning.docx \(cancercentrum.se\)](#)

Tillse att registrering av läkemedel kan synkroniseras i vårdverksamheten

Idag registrerar sjukvården användning av cancerläkemedel i Register för cancerläkemedel. Register för cancerläkemedel är i praktiken en del av de variabler som registreras i läkemedelsmodulen i IPÖ. Detta innebär att när vårdverksamheten börjar registrera läkemedelsanvändning i IPÖ, bör detta synkroniseras/samordnas med de personer i verksamheten som hanterat registrering i Register för cancerläkemedel. Mer information: [Register för cancerläkemedel - RCC \(cancercentrum.se\)](#)

Tillse att registrering och rapportering av läkemedelsbiverkningar till Läkemedelsverket kan synkroniseras i verksamheten

I IPÖ finns möjlighet att registrera patientens eventuella läkemedelsbiverkningar. IPÖ har också kopplats samman med Läkemedelsverkets portal för registrering av Läkemedelsbiverkningar, så att man genom att göra en ”Utökad rapportering till Läkemedelsverket” kan göra rapporteringen direkt från IPÖ. Rekommenderas att verksamheten tydliggör hur processen för rapportering av läkemedelsbiverkningar till Läkemedelsverket ska göras och att detta förankras med samtliga berörda i verksamheten. I IPÖ finns även möjlighet att ta fram statistik för de rapporteringar som gjorts.

Observera! Har ditt sjukhus redan biverkningsrapportering till läkemedelsverket via journalsystemet ska du inte göra en utökad biverkningsrapportering i IPÖ utan följa gällande rutiner för din klinik.

Planera användning av PROM-enkäter i IPÖ

IPÖ innehåller möjlighet att skicka ut PROM (Patient Reported Outcome Measures) -enkäter. Läs mer om detta här: PROM i IPÖ - RCC (cancercentrum.se), där beskrivning finns om hur enkätsvaren visualiseras i översiktssyn i IPÖ. Användningen av PROM skiljer sig åt mellan de olika diagnoserna i IPÖ. Se manualen för respektive diagnos för vilka enkäter som används/kan användas, samt rekommendationer om praktisk hantering då enkäter skickas ut.

Synkronisera arbetet med enkäter i IPÖ med enkäter i Min vårdplan

Tekniska förutsättningar finns att skicka ut enkäter till patienterna, även i den digitala ”Min vårdplan”. Rekommenderas att verksamheten samordnar arbetet med PROM-enkäter i IPÖ, med ev. användning av de enkäter som finns i den digitala ”Min vårdplan”.

Bilda en arbetsgrupp, tydliggör uppdrag och roller

För att införa IPÖ rekommenderas att vårdverksamheten bildar en arbetsgrupp med mandat att leda, planera och följa upp införandeprocessen. Beroende på verksamhetens storlek och organisation finns olika förutsättningar för hur man väljer att arbeta med införandet av IPÖ. I vissa verksamheter väljer man att arbeta med införandet av flera diagnosers IPÖ samtidigt. I andra verksamheter innebär arbetsgruppen uppdrag att man arbetar med införandet av en diagnos IPÖ.

För att arbetsgruppen ska kunna utföra sitt uppdrag på ett optimalt sätt är det fördelaktigt att ansvarig chef ger arbetsgruppen mandat och följer upp arbetsgruppens arbete med att implementera IPÖ.

Det rekommenderas att arbetsgruppen är multiprofessionell, exempelvis bestående av en läkare, en kontaktsjuksköterska och en medicinsk sekreterare. Om vårdverksamheten har tillgång till verksamhetsutvecklare kan det även vara bra att involvera den personen då verksamhetsutvecklare ofta har specifik kunskap kring införandeprocesser och uppföljning. Många verksamhetsutvecklare arbetar också med att identifiera och följa upp kvalitetsmål i verksamheten. Eftersom IPÖ ger stöd även för detta rekommenderas att involvera denne vid implementeringen.

Utse vårdverksamhetens kontaktperson för IPÖ

Det rekommenderas att utse en kontaktperson för IPÖ i vårdverksamheten. Till dig som redan är kontaktperson eller funderar på att ta på dig rollen, kommer nedan en beskrivning av innebörden för att du ska veta vad som ingår i uppdraget.

Rollbeskrivning och ansvar – kontaktperson för IPÖ

Som kontaktperson är du en slags ”superanvändare” av IPÖ men behöver inte vara teknisk expert. Du bör vara öppen och redo att ta ansvar för att informera och hjälpa medarbetare att komma i gång med IPÖ. En kontaktperson gör skillnad för om systemet används eller inte, och är därför en viktig roll.

Som klinikkens kontaktperson får du en utökad behörighet i systemet och blir länken mellan din klinik och RCC. Detta innebär ett övergripande ansvar såsom att:

- Hjälpa till när nya kollegor behöver ansöka om behörighet till IPÖ

- Utbilda och hjälpa kollegor i att använda systemet och vid behov skapa nya processer kopplat till IPÖ
- Bevaka och vara behjälplig vid rapportering av fel och buggar
- Sprida information på kliniken när det sker förändringar eller uppdateringar i IPÖ

Kontakta koordinator IPÖ för respektive diagnos för att meddela vem som är er kontaktperson.

Planera, genomför, följ upp och kommunicera implementeringen av IPÖ

För ett framgångsrikt implementeringsarbete rekommenderas att arbetsgruppen skriver ned en plan med de aktiviteter som ska genomföras vid implementeringen, samt vem som gör vad i arbetet. Helst bör också de olika aktiviteterna ha en tidsplan och i tidplanen läggs även uppföljning av aktiviteterna in. Planera redan från början in möten för arbetsgruppen då ni går igenom planen och aktiviteterna.

Längst ned i detta dokument finns början på en checklista som kan användas som början på en plan för implementeringsaktiviteterna.

På cancercentrum.se hittar ni material som kan utgöra stöd i implementeringsarbetet. Där finns en manual för respektive IPÖ-diagnos, kontaktuppgifter till respektive koordinator IPÖ, frågor och svar samt tips på metoder och verktyg för att införa nya arbetssätt i er verksamhet. [Stöd vid arbete med Individuell patientöversikt - RCC \(cancercentrum.se\)](#)

Kvalitetssäkring av klinikens data

När man som ny vårdverksamhet skall starta upp med registreringar i IPÖ är det bra om det redan från start finns både en resurs och en plan för hur kvalitetssäkring av klinikens data ska ske. Kvalitetssäkring utförs för att säkerställa att data både är korrekta och kompletta.

Under kontroll/validering kan verksamheten se sin kliniks patienter vars registreringar kan behöva rättas upp eller valideras, exempelvis avlidna patienter med en pågående läkemedelsbehandling eller patienter som inte uppdaterats på x antal månader.

Implementeringstips vid införande av IPÖ

Förutsättningen för implementeringen i din vårdverksamhet kan skilja sig från andra. Diskutera fram ett fungerande arbetssätt hos er och ta gärna hjälp av koordinator IPÖ för att diskutera olika arbetsmetoder/möjligheter. Arbetar vårdverksamheten med flera diagnoser kan man hitta gemensamma arbetssätt.

Följande redogör för tips på hur vårdverksamheten kan komma i gång med implementeringsarbetet. Tipsen är tänkta att använda för att planera aktiviteter vid införandet av IPÖ (se utkast på plan nedan).

Kartlägg vårdverksamheten

Utgå från din vårdverksamhets patienter och se över hur processen ser ut från diagnos till den icke kurativa fasen av sjukdomen. Hur ser flödena ut på kliniken, vilka medarbetare utifrån profession är involverade i det kliniska arbetet och i administrationen. Vad är ni intresserade av för typ av datauttag och rapporter, vad är viktigt för er att utvärdera gällande kvalitet för era patienter.

Syfte med införande av IPÖ

Det kan finnas flera anledningar till att ni vill införa IPÖ, men formulera gärna det övergripande syftet för er själva med bara en mening eller två för att på ett enklare sätt förklara och motivera era medarbetare till att använda systemet fullt ut och för att även påminna er själva om varför detta införandeprojekt är viktigt. Några exempel på de nyttor som framförs från verksamheter där IPÖ används är:

- **Förberedelser inför patientmöte** (här finns en vetenskaplig studie som visar stora tidsvinster: [Ny studie: Patientöversikt sparar tid och ökar kvalitet - RCC \(cancercentrum.se\)](https://www.cancercentrum.se/ny-studie-patientoversikt-sparar-tid-och-okar-kvalitet))

- **Under patientmötet**, när patientjournalen visas på en datorskärm, och IPÖ på den andra, kan IPÖ utgöra ett gott stöd för dialogen med patienten, och för dennes möjlighet att få förståelse för sin situation och för kommande behandlingsbeslut.

- **Inför MDK och interna konferenser**, eller andra situationer, där en överblick över patienten sjukdoms- och behandlingshistorik snabbt kan erhållas.

- **Överblick och statistik** - IPÖ innehåller en rad mycket effektiva rapportverktyg. Här kan man bland annat få sammanställd statistik över verksamhetens patienter och vilka olika behandlingar som getts. Bland annat kan man snabbt få statistik över verksamhetens läkemedelsanvändning.

Målsättning med att införa IPÖ

För att veta vilken riktning man ska ha i ett projekt är det bra att ha ett övergripande mål. Sätt en tidplan för när ni vill starta med IPÖ i skarpt läge, dvs när användningen av systemet ska rulla på i det dagliga arbetet.

Sätt upp delmål

Fundera på vad ni vill ha för delmål i projektet och för när de ska vara klara. Kanske ska ni börja med att registrera patienter som befinner sig i ett visst stadium av sjukdomen för att därefter inkludera nästa patientkategori.

Planera, testa, utvärdera och justera införandeprocessen

När ni bestämt vilka patienter som ska registreras i IPÖ är det dags att bestämma vem som ska registrera vad, när det ska göras och hur det ska göras.

Mallar för arbetsordning

Det rekommenderas att arbeta fram mallar/lathundar för vem som ska registrera vad, när det ska göras och hur det ska göras i IPÖ. Dessa kan utgå från yrkeskategori och specialitet och utarbetas utifrån hur vårdverksamhetens processflöden ser ut. Exempel på mall/rutin som kan vara användbar för verksamheten:

- Rutin för hantering av behörigheter för ny personal
- Dikteringsmöjlighet (vissa diagnoser har framtagna dikteringsmallar för vårdverksamheten att använda, mallen återfinns då under manuallänken på den diagnosspecifika hemsidan eller som bilaga i manualen); ta ställning om aktuellt och utbilda vårdadministratör/sekreterare för att lyssna på diktat och registrera i IPÖ.
- Laminerade dikteringsmallar/lathundar på mottagningsrum

Kommunicera utifrån medarbetarnas perspektiv

Alla behöver sällan hela bilden med alla detaljer. Det som är intressant är egentligen att informera om syftet med införandet av IPÖ, vad det konkret kommer att innebära för den eller de du pratar med, när projektet ska starta och när införandet ska vara klart.

Bestäm hur informationen ska förmedlas till berörda medarbetare för att informera om projektets utveckling och om hur det går. Koppla gärna kommunikationen till de syften, delmål och mål som ni har identifierat för införandet av IPÖ.

Se över den digitala arbetsmiljön

För att kunna arbeta så smidigt som möjligt med IPÖ tillsammans med patientjournalen rekommenderas att se över de arbetsstationer som kommer att användas vid arbetet med IPÖ. Två skärmar rekommenderas.

Utbildning

När det börjar närma sig skarpt läge behöver berörda medarbetare få utbildning i IPÖ med hjälp av kontaktperson för IPÖ. Utse ett par kollegor alternativt arbetsgruppen på kliniken som kontaktpersoner för IPÖ och planera in utbildningstillfällen för medarbetarna. Koordinator IPÖ kan också vara behjälplig med utbildningsinsatser.

Vid utbildningen ska manualerna för diagnosens IPÖ användas. Aktuella manualer hittas på cancercentrum.se och finns även i när man loggar in i IPÖ. [Individuell patientöversikt \(IPÖ\) i cancervården - RCC \(cancercentrum.se\)](#)

Som en del i verksamhetens totala utbildningsinsats rekommenderas att använda de korta utbildningsfilmer samt IPÖ:s testversion som finns på cancercentrum.se.

[Instruktioner för Individuell patientöversikt \(IPÖ\) - RCC \(cancercentrum.se\)](#)

[Testa Individuell patientöversikt \(IPÖ\) via testversion - RCC \(cancercentrum.se\)](#)

Förvaltning efter implementering

För att upprätthålla IPÖ-arbetet efter införande är det bra att bilda en förvaltningsgrupp. Arbetsuppgifter som kan vara aktuella för arbetsgruppen kan vara att följa upp användningen av systemet genom att bland annat ta fram rapporter, följa upp processarbetet, ansvara för att användarkonton är uppdaterade, att det finns superanvändare för systemet, utbilda nya medarbetare och att hålla sig uppdaterad om IPÖ utvecklingen. För att kunna göra det är det bra att förvaltningsgruppen har regelbundna möte för avstämning och uppföljning.

Plan för implementering av IPÖ

Nedanstående tabell är början på en plan med aktiviteter för att underlätta uppstart/implementering av IPÖ. Se ovan implementeringstips och **füll på tabellen** med aktiviteter som är relevanta för just er verksamhet.

Aktivitet	Ansvarig/ ansvariga	Datum utfört	Egen kommentar
Arbetsgruppen			
Säkerställ om godkännande av chef att starta upp med IPÖ i vårdverksamheten.			
Tillsätt en arbetsgrupp för implementering av IPÖ.			
Planera in möten för arbetsgruppen.			
Utse kontaktperson för IPÖ.			
Kartlägg vårdverksamheten, ta fram syfte, mål och delmål med implementeringen (dessa aktiviteter er behöver tydliggöras och delas upp i checklistan).			
Bestäm rutin för hur kvalitetssäkring av klinikkens data ska ske. Vad ska göras, vem/vilken funktion har ansvaret, hur ofta ska detta utföras, till vem ska resultatet rapporteras etc.?			
Behörigheter och anpassningar			
Ansök om behörighet för berörda personer.			
Ta fram administrativ rutin för hantering av behörighetsblankett för nytillkommande personer i verksamheten exv. ST-läkare.			
Komplettera vårdverksamhetens rutin för personal som avslutar sin anställning, med att även behörigheterna för INCA och för IPÖ, ska tas bort.			
Tillse att uthoppsfunktion-direktuthopp journal-IPÖ blir funktionell.			

Tillse att synkning av läkemedelsregistrering görs med den/de som registrerat läkemedelsanvändning i vårdverksamheten.			
Tillse att processen för rapportering av läkemedelsbiverkningar till Läkemedelsverket, synkas och beslutas.			
Bestäm hur vårdverksamheten ska arbeta med PROM-enkäter i IPÖ (se manualen för respektive diagnos). Tillse synkning av arbetet med PROM i Min vårdplan.			
Bestäm rutin för hur vårdverksamheten ska arbeta med "IPÖ patientvy". Se manualen för instruktion och information att delge patienten.			
Införskaffa dubbla dataskärmar för arbete där detta skulle underlätta (för journalsystem respektive IPÖ).			
Bestäm huruvida vårdverksamheten ska efterregistrera patienter i IPÖ eller inte.			
Utbildningsinsatser			
Planera och genomför utbildningsinsatser. Ta vid behov hjälp av diagnoskoordinator IPÖ.			
Hitta en rutin för hur nytillkommande personer i vårdverksamheten kan få utbildning om IPÖ.			
Ta fram mallar			
Mall X			
Mall Y			

Uppföljning och kommunikation			
Utifrån de syften, delmål och mål som tagits fram – följ upp och utvärdera. Korrigera vid behov och följ upp igen (denna aktivitet kan behöva delas upp i checklistan).			
Planerade kommunikationsinsatser om IPÖ-implementeringen.			
Efter avslutad initial implementering: Tillsätt en förvaltningsgrupp			

Regionala cancercentrum – regionernas nationella samverkan inom cancervården.
Med patienter och närstående för hela människan, i dagens och framtidens cancervård.
www.cancercentrum.se